

Derleme Makale | Review Article
Geliş tarihi | Received: 04.12.2024
Kabul tarihi | Accepted: 05.01.2025
Yayın tarihi | Published: 25.02.2025

Emrah Göçer

<https://orcid.org/0009-0001-6129-6322>

Teacher, Çay Mahallesi İmam Hatip Secondary, Türkiye, emrahgocer33@gmail.com

Emine Kaçar

<https://orcid.org/0009-0005-6508-5855>

Teacher, Beyaz Tebeşir Primary, Türkiye, eminekacar679@gmail.com

İsmail Kocabuğa

<https://orcid.org/0009-0000-9667-6627>

AsistantPrincipal, Necati Bolkan Primary, Türkiye, iskoc.0184@gmail.com

Özlem Kutlu

<https://orcid.org/0000-0001-8752-6811>

Teacher, Keklik Primary, Türkiye, ozlem4147@gmail.com

Yalcın Benli

<https://orcid.org/0009-0006-4613-441X>

Asistant Principal, Yalcın Benli Primary, Türkiye, yalcin_125@hotmail.com

Ayşe Biçer

<https://orcid.org/0009-0006-7948-7457>

Teacher, Halide Edip Adivar Preschool, Türkiye, ayseg7897@gmail.com

Gülper Işık Engin

<https://orcid.org/0009-0001-7500-9646>

Teacher, Prof. Dr. Fuat Sezgin Preschool, Türkiye, gadarjen47@gmail.com

Atıf Künyesi | Citation Info

Göçer, E., Kaçar, E., Kocabuğa, İ., Kutlu, Ö., Benli, Y., Biçer, A. ve Işık Engin, G. (2025). Çocuğu İlkokula Yeni Başlayan Ebeveynlerin Anksiyete Düzeyi. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 12 (1), 180-188. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15514319>

Çocuğu İlkokula Yeni Başlayan Ebeveynlerin Anksiyete Düzeyi

Öz

Bu çalışma, çocuğu ilkokula yeni başlayan ebeveynlerin anksiyete düzeylerini sorgulamak amacıyla yapılmıştır. Araştırma tanımlayıcı tipte olup, Diyarbakır ili merkez ilçelerinde bulunan 2023-2024 eğitim öğretim yılı içerisinde de çocuğu ilkokula yeni başlayan ebeveynlerden oluşmuştur. Veri toplama aracı olarak ebeveyni tanılama formu ve Beck Anksiyete Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmasında Cronbach Alfa katsayısı .95 olarak saptanmıştır. Veri toplama süresi yaklaşık 15-20 dakika sürmüştür. Araştırma bulgularına göre ebeveynlerin Beck anksiyete skorlarının ortalaması $10,98 \pm 6,5$ ve ortanca değeri 11,8 saptanmış olup; öğrenci ebeveynleri arasında en küçük Beck anksiyete skoru 0 iken, en büyük Beck anksiyete skoru 51 tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, Öğrenci, Okul, Stres, Ebeveyn, Beck Anksiyete

Anxiety Levels of Parents Whose Children Just Started Primary School

Abstract

This study was conducted to investigate the anxiety levels of parents whose children just started primary school. The study was descriptive and consisted of parents whose children had just started primary school in the 2023-2024 academic year in the central districts of Diyarbakır province. Parent identification form and Beck Anxiety Scale were used as data collection tools. In the Turkish validity and reliability study of the scale, Cronbach's alpha coefficient was found to be .95. The data collection period lasted approximately 15-20 minutes. According to the findings of the study, the mean Beck anxiety score of the parents was 10.98 ± 6.5 and the median value was 11.8; the smallest Beck anxiety score among the parents of the students was 0, while the largest Beck anxiety score was 51.

Keywords: Primary School, Student, School, Stress, Parent, Beck Anxiety

Giriş

Okula başlama, çocukların ve ailelerin hayatında örgün eğitime yönelik ilk adımı temsil eder ve çocuğun psikomotor, sosyal, zihinsel ve duygusal uyumunu sağlayan önemli bir süreçtir. Okula başlamak zor bir dönemdir çünkü çocukluğun çevresini değiştirir. Bu değişiklik çocuğun gelecekteki yaşam başarısı açısından kritik öneme sahiptir (Seven, 2011). Çocukların ilkokula başlama yaşı, gelişimsel alanda onları ilkokula hazırlamak için gereken yeterliklerin öğretilmesi açısından tartışmalı bir konudur. Piaget'nin bilişsel gelişim teorisinde işlem öncesi dönemdeki (2-7 yaş,) çocuklar kuralların farkında değildir veya kurallara neden ihtiyaç duyulduğunu ya da neden bu kurallara uymaları gerektiğini anlayamazlar. Yedi yaşında başlayan somut faaliyet dönemi, çocuğun benmerkezcilikten kurtulmasına ve parçalar ile bütün arasında sağlıklı bir ilişki kurmasına olanak tanır. Erikson'unpsikososyal gelişim teorisine göre 3-5 yaş arasındaki çocuklar suçluluk dönemindedir. Gerçek olanla olmayan arasındaki farkı tam olarak anlayamazlar ve oyunlar onların asıl mesleğidir. 6 ila 11 yaş arasındaki çocuklar

başarı açısından daha düşük bir aşamadır. Bu yaştaki çocuklar henüz yeterli düzeyde bilişsel gelişime ulaşamamışlardır. Başarısız olduğumuzda aşağılanma, güven eksikliği gibi olumsuz duygular yaşarlar. Freud'un psikoseksüel gelişim teorisinde 3-6 yaş arası çocuklar fallik dönemdedir ve cinsel kimliklerini keşfederler. Kuluçka dönemi 7 ila 11 yaş arasındır. Gelişim teorilerini inceleyen araştırmacılar, 60 aylık ve 72 aylık ve daha büyük çocuğun gelişim zamanlamalarının farklı olduğunu ifade etmektedir. Türkiye'de 2012-2013 eğitim-öğretim yılında 4+4+4 eğitim sistemine geçilmesiyle birlikte Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği resmi gazete yayınlanan 21/7/2012 tarih ve 28360 sayılı genelge ile veli isteği doğrultusunda 60-66 ay arası çocukların ilkokula kaydı yapılabilmektedir (Millî Eğitim Bakanlığı, 2012). Bu düzenlemeden önce, 31 Aralık tarihinde 72 aylık olan çocukların ilkokula kaydı yapılmaktaydı. Yeni düzenlemenin gerekçesi olarak, "... meslekî eğitimden arzu edilen düzeyde yararlanabilmek için, öğrencinin ilgi ve beceri alanlarının küçük yaşlardan itibaren tespit edilerek gerekli yöneltme ve yönlendirmelerin yapılması şarttır" gösterilmektedir (20.02.2012 tarih ve 2/358 sayılı 5.1.1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun). Ancak ilkokula kayıt yaşının düşürülmesi ve ilkokula başlamanın veli isteğine bırakılması gelişim dönemleri açısından ele alındığında ilkokula hazır olmayan çocukların okula başlaması durumunu oluşturmuştur. Okula başlama veya başlamama konusunda takvim yaşı önemli olmakla birlikte, çocukların psikomotor, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişim düzeyleri ve davranış gelişimi açısından hazırbulunuşlukları da önemlidir (Aykaç vd., 2014; Calp, 2014; Denham, 2006; Howes vd., 2008; Snow, 2006). Okul için gerekli becerilerin yerine getirilebilmesi için çocukların bilişsel, fiziksel, duygusal ve sosyal açıdan olgunlaşması gerekmektedir.

Okula başlama, çocuğun ve ailenin yaşamında örgün eğitime ilk adım olması ve çocuğun psikomotor, sosyal, zihinsel ve duygusal uyum sağlaması açısından önemli bir süreçtir. Okula başlama, çocukluk çağında ortam değiştirmesi açısından zorludur. Bu değişiklik çocuğun gelecek hayatında başarılı olması için kritik bir öneme sahiptir (Seven, 2011). Çocuğun ilkokula başlama durumu çocuğu etkilediği gibi ebeveynlerin de hayatlarını etkilemektedir. Bu duruma uyum sağlayamayan ebeveynler bu durumu kaygı ile sürdürmektedir. Okula başlama durumunda yaşanan kaygı, genellikle çocuklara has bir rahatsızlık olarak düşünülse de, ebeveynlerde de sık görülebilen bir rahatsızlıktır (Rapee vd., 2009). Costello ve diğerleri (2003) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre, çocuğu okula başlayan ebeveynler arasında anksiyetenin yaygınlığı en az %5 seviyesindedir. Kaygı ebeveynlerde farklı şekillerde ortaya çıkabilir ve bazı ebeveynler kaygı yaratan durumlardan kaçınmak için tüm bu durumdan uzak kalma davranışlar sergileyebilirler bazı ebeveynler farklı farklı savunma mekanizmaları ile kendilerini güvenceye alırlar (Çağdaş ve Seçer, 2004). Bu davranışlar ebeveynlerin çocukla

problem yaşama, çocuktan uzaklaşmasına ve destek olmamasına neden olabilir. Ayrıca ebeveynlerde yaşanan anksiyete çocukların eğitim öğretim performansını da negatif yönde etkileyebilir (Le Gall, 2012). Araştırmalar incelendiğinde çocuklarda kaygının en önemli sebeplerinden birinin aile bireylerinin davranışları yani aile içi iletişim ve ebeveyn tutumu ve yetiştirme yöntemleri olduğunu göstermektedir (Güngör, 2009). Bu çalışma, ilköğretime yeni başlayan çocukların ebeveynlerinin kaygı düzeylerinin belirlenmesi ve gelecek araştırmalara ışık tutması açısından önemlidir. Araştırmanın amacı, ilköğretime yeni başlayan çocukların ebeveynlerinin ebeveynlerinanksiyetedüzeylerini tespit etmektir. Araştırmanın amacı doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi ilköğretime yeni başlayan çocukların ebeveynlerinin anksiyetelerininindemografikdurumlarına göre düzeylerinelerdir?” şeklinde oluşturulmuştur.

1. Sınırlılıklar

1. Araştırma Diyarbakır ilinde rastgele örnekleme yoluyla seçilecek olan ilkokullarda çocuğu okula yeni başlayan ebeveyn ile sınırlıdır.
2. Zaman açısından 2023-2024 yılı verileriyle sınırlıdır.
- 3.Örnekleme açısından belirlenen okullar ile sınırlıdır.

2. Araştırmanın Yöntemi

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, tanımlayıcı tiptedir.

2.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Veri Toplama Araçları

Araştırma Diyarbakır merkez ilçelerinde bulunan devlet okullarında yapılmıştır. Araştırma 2023-2024 eylül 15-30 tarihleri arasında yapılması gerçekleştirilmiştir. Veri toplama araçları katılımcılara verilip ebeveynlerin kendilerinin doldurması istenmiştir.

2.3. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evreni, Diyarbakır merkez ilçelerinde bulunan devlet okullarında yeni okula başlayan çocukların ebeveynlerinden oluşturmaktadır. Araştırma örnekleme 250 ebeveyn ile tamamlanmıştır..

2.4. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak Ebeveyni Tanılama Formu (Ek 1), ve Beck Anksiyete Ölçeği (Ek 2) kullanılacaktır.

***Ebeveyni Tanılama Formu (Ek 1):**

Araştırmacı tarafından benzer çalışmalar dikkate alınarak geliştirilen Ebeveyni Tanılama Formu 7 sorudan oluşmaktadır. Bu form, ebeveyn ve çocuk ile ilgili demografik bilgileri içeren sorulardan (Ebeveynin cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, öğrenim durumu, aile yapısı, yaşadığı yer ve alınan eğitim sayısı,) oluşmaktadır.

*Beck Anksiyete Ölçeği (EK 2):

Orijinal ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,93'tür (Beck ve diğerleri, 1988). Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenirlik çalışması kapsamında Cronbach alfa katsayısı 0,93 olarak bulunmuştur (Ulusoy ve ark., 1998). Beck Kaygı Ölçeği bireylerin kendi başlarına cevaplayabilecekleri 21 soruluk bir ölçektir. Sorular 0'dan 3'e kadar derecelendirilir. Ölçekten alınabilecek minimum puan 0, maksimum puan ise 63'tür. Ölçeğin değerlendirilmesinde toplam puan kullanılmaktadır. Ölçekten alınan puanın artması kaygı düzeyinin de arttığını göstermektedir (Beck ve ark. 1988). Bu çalışmada ebeveynlerin kaygı düzeylerini ölçmek amacıyla bu ölçek kullanılmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

İstatistiksel analiz için NCSS (Number Cruncher Statistical System) 2007 (Kaysville, Utah, ABD) programı kullanıldı. Araştırma verilerini değerlendirirken tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerin (ortalama, standart sapma, medyan, frekans, oran, minimum, maksimum) yanı sıra, niceliksel verileri karşılaştırırken normal dağılım gösteren değişkenleri kullanın. İki gruplu karşılaştırmalar için A ebeveyn t testi kullanılacaktır. Mann-Whitney U testi, normal dağılım göstermeyen iki değişken grubunu karşılaştırmak için kullanılır. Normal dağılıma sahip üç veya daha fazla grubun karşılaştırılmasında one-way ANOVA testi, normal dağılıma sahip olmayan üç veya daha fazla grubun karşılaştırılmasında ise Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır.

2.6. Bulgular

3.1. Katılımcıların tanımlayıcı özelliklerine yönelik bulgular aşağıda yer almaktadır. Tablo 1. Ebeveynlerin Tanımlayıcı Özelliklere Göre Dağılımı

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	200	80,0
Erkek	50	20,0
Yaşınız		
18-25	20	8,0
26-35	100	40,0
36-45	55	22,0
46-55	45	18,0
56 ve üzeri	30	12,0
Medeni Durumu		
Evli	230	92,0
Dul veya Boşanmış	20	8,0
Öğrenim Durumunuz		
İlkokul	71	27,7
Ortaokul	58	22,7
Lise	69	28,1
Lisans	41	16,0
Yüksek Lisans	10	5,1
Doktora	1	0,4

Aile Yapısı		
Çekirdek Aile	160	64,1
Geniş Aile	70	28,1
Ayrılmış Aile	20	7,8
Yaşadığınız Yer		
Şehir	142	56,6
İlçe	67	27,0
Köy-Kasaba	41	16,4

Ebeveynlerin 80,0'ı (n=200) kadın, %20,0'sine (n=50) erkektir. Ebeveyn yaşları 18 ile 56 arasında değişmekte olup, en yüksek 26-35 yaş aralığında 8,0'ı (n=20) olduğu görülmektedir. Ebeveynlerin öğrenim durumları, %27,7'si (n=71) ilkokul, %22,7'si (n=58) ortaokul, %28,1'i (n=72) lise, %16,0'ı (n=41) lisans, %5,1'i (n=10) yüksek lisans ve son olarak %0,4'ü (n=1) doktora düzeyindedir. Ebeveynlerin aile yapısı özelliklerinde %64,1'i (n=160) çekirdek aile, %28,1'i (n=70) geniş aile, %7,8'i (n=20) ayrılmış aile kategorisindedir. Ebeveynlerin yaşadıkları yer durumlarında %56,6'sı (n=142) şehirde, %27,0'ı (n=67) ilçede, %16,4'ü (n=41) köy kasaba da yaşamaktadır.

2.7. Beck Anksiyete Skorlarının İncelenmesi

Tablo 2. Beck anksiyete skorları

BeckAnksiyete Skoru	Hasta Yakını Sayısı	Yüzde (%)
Minimal düzeyde (0-7)	50	20,0
Hafif düzeyde (8-15)	150	60,0
Orta düzeyde (16-25)	30	12,0
Şiddetli düzeyde (26-63)	20	8,0
Toplam	250	100

Ebeveynlerin Beck anksiyete skorlarının ortalaması $10,98 \pm 6,5$ ve ortanca değeri 11,8 idi. Ebeveynler arasında en küçük Beck anksiyete skoru 0 iken, en büyük Beck anksiyete skoru 51 idi. Hasta yakınlarından Beck anksiyete skorlarına göre 50'i (%50,0) minimal düzeyde anksiyete, 20'i (%8,0) şiddetli düzeyde anksiyete, 30 (%12,0) orta düzeyde anksiyete, 50'i (%20,0) hafif düzeyde anksiyete belirtilerine sahipti (Tablo 2).

2.8. Ebeveyn Beck Anksiyete Ölçeği Puanına İlişkin Değerlendirmeler ve Karşılaştırılması

Tablo 3: Tanımlayıcı Özelliklere Göre Ebeveyn Beck Anksiyete Ölçeği Puanlarının Değerlendirilmesi

EbeveynBeckanksiyete		n	puanı		AnlamlılıkFarkı; p
			Q1-Q3 (çeyreklik)	Medyan	
Cinsiyetiniz	Kadın	200	0-7	3	,458
	Erkek	50	0-10,5	4	

Yaşınız	18-25	20	0-6,5	3	,247
	26-35	100	0-1-11	3	
	36-45	55	0-8	4	
	46-55	45	0-7,5	3	
	56 ve Üzeri	30	0-1-9	3	
Medeni Durumu	Evli	230	1-7	4	,147
	Dul veya Boşanmış	20	0-10,5	3	
Öğrenim Durumunuz	İlkokul	71	0-8,5	3	,354
	Ortaokul	58	0-1-15	4	
	Lise	69	0-13	5	
	Lisans	41	0-7,5	3	
	Yüksek Lisans	10	0-7	4	
	Doktora	1	0-7		
Aile Yapısı	Çekirdek Aile	160	0-11	4	,471
	Geniş Aile	70	0,10,5	3	
	Ayrılmış Aile	20	0-15	4	
Yaşadığınız Yer	Şehir	142	0-12	3	,410
	İlçe	67	0-7	5	
	Köy	41	0-7	5	

Ebeveynlerin tanımlayıcı özellikleri, ile Beck anksiyete puanı aralarında hiçbir özellikte istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$, $p=458$) (Tablo 2). Ebeveyn cinsiyeti ve Beck anksiyete puanı istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$, $p=458$) (Tablo 2). Ebeveyn yaşı ile Beck anksiyete puanı istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$, $p=247$) (Tablo 2). Ebeveyn medeni durum ile Beck anksiyete puanı istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$, $p=147$) (Tablo 2). Ebeveyn öğrenim durumu ile Beck anksiyete puanı istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$, $p=354$) (Tablo 2). Ebeveyn aile yapısı ile Beck anksiyete puanı istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$, $p=471$) (Tablo 2). Ebeveynlerin yaşadığı yer ile Beck anksiyete puanı istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$, $p=410$) (Tablo 2).

Sonuç

Ebeveyn Beck Anksiyete Ölçeği puanları çeyreklik olarak 0-12 arasında değişmekte olup, medyanı 5 olarak saptanmıştır ve ebeveynlerin anksiyetesinin hafif düzeyde olduğu görülmüştür. Karaman (2008)'ın anne/babalarının anksiyete düzeyleri arasındaki ilişkiyi ve anksiyetelerini arttıran faktörleri değerlendirdiği çalışmada ebeveyn durumluk kaygı puanı $10\pm 9,17$ olarak saptanmıştır. Ebeveynin cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, öğrenim durumu, aile yapısı, yaşadığı yer göre ebeveyn Beck Anksiyete puanı anlamlı farklılık göstermemektedir (Tablo 3). Literatüre bakıldığında Erdim ve ark. (2006)'nın annelerin çocuklarının etkilenme durumlarının araştırılması amacıyla yapmış olduğu çalışmada annelerin anksiyetesinin

çocuklarının cinsiyetine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Arslan (2014)'ın kaygı düzeyi bakımından yaptığı benzer çalışmada ebeveynlerin çocuklarının cinsiyetine, ebeveynlerin medeni durumuna, eğitim düzeyine, ebeveynin mesleği ve gelir düzeylerine göre durumluk kaygı ölçeği puan ortalamalarına bakıldığında tanımlayıcı özelliklerim anlamlı fark bulunamamıştır. Ebeveynlerin anksiyetelerinin çocuğun cinsiyetine göre anlamlı fark olmamasına sebep olarak çocuklarının kız ya da erkek olması ebeveyn için önemli olmadığı; çocuğunun cinsiyetine bakmaksızın ebeveyni endişelendirdiği düşünülmektedir. Sonuç olarak, araştırmalardan elde edilen bulgular doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir: Araştırmacılar nitel veya karma yöntemler kullanarak problem durumlarına yönelik derinlemesine çıkarımlarda bulunabilirler. Ebeveynin anksiyete düzeyindeki azalmanın çocuğun da yaşadığı anksiyeteyi azaltacağı unutulmamalıdır (Çiftci, 2016). Bunlar yapıldığında çocuğun daha sakin, daha konforlu, daha huzurlu ve güvenli olması sağlanabilir.

Kaynaklar

- Arslan D. (2014). *Acil Servise Başvuran Ebeveynlerde Kaygı ve Memnuniyetin Değerlendirilmesi, Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi.*, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yök Tez.
- Aykaç, N., Kabaran, H., Atar, E. & Bilgin, H. (2014). İlkokul 1. Sınıf öğrencilerinin 4+4+4 uygulaması sonucunda yaşadıkları sorunların öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi: Muğla ili örneği. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 9 (2), 335-348.
- Beck, A. T., Epstein, N., Brown, G., & Steer, R. A. (1988). An inventory for measuring clinical anxiety: psychometric properties. *Journal of consulting and clinical psychology*, 56(6), 893.
- Calp, M. (2014). Farklı yaş aralığındaki birinci sınıf öğrencilerinin okuma, yazma, kalem tutma, derse katılma ve akademik başarılarının karşılaştırılması. *Ekev Akademi Dergisi*, 60, 31-54.
- Costello, E. J., Mustillo, S., Erkanli, A., Keeler, G., & Angold, A. (2003). Prevalence and development of psychiatric disorders in childhood and adolescence. *Archives of general psychiatry*, 60(8), 837-844.
- Çağdaş, A. & Seçer, Z. (2004). *Mutlu ve sağlıklı yarımlar için anne- baba eğitimi*. Eğitim Kitabevi.
- Çiftçi, E. K., Aydın, D., & Karataş, H. (2016). Cerrahi Girişim Uygulanacak Çocukların Ebeveynlerinin Endişe Nedenleri ve Anksiyete Durumlarının Belirlenmesi. *Journal Of Pediatric Research*, 3(1). 23-29.
- Denham, S. A. (2006). Social-emotional competence as support for school readiness: What is it and how do we assess it?. *Early education and development*, 17(1), 57-89.

- Erdim, L., Bozkurt, G., İnal, S. (2006). Annelerin çocuklarının hastaneye yatışından etkilenme durumlarının araştırılması. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 9 (3), 36-43.
- Erdim, L., Bozkurt, G., & İnal, S. (2006). Annelerin Çocuklarının Hastaneye Yatışından Etkilenme Durumlarının Araştırılması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(3), 36-43.
- Howes, C., Burchinal, M., Pianta, R., Bryant, D., Early, D., Clifford, R., & Barbarin, O. (2008). Ready to learn? Children's pre-academic achievement in pre-kindergarten programs. *Early childhood research quarterly*, 23(1), 27-50.
- Le Gall, A. (2012). Anksiyete ve kaygı. (Çev. İ. Yergüz). Dost Kitabevi Yayınları.
- MEB, (2012). (2024, Ekim 29). *İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik*. Resmi Gazete.
- Rapee, R. M., Schniering, C. A., & Hudson, J. L. (2009). Anxiety disorders during childhood and adolescence: Origins and treatment. *Annual review of clinical psychology*, 5(1), 311-341.
- Seven, S. (2011). Okula uyum öğretmen değerlendirmesi ölçeği'nin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 29-42.
- Snow, K. L. (2006). Measuring school readiness: Conceptual and practical considerations. *Early education and development*, 17(1), 7-41.
- Ulusoy, M., Sahin, N. H., & Erkmen, H. (1998). Turkish version of the Beck Anxiety Inventory: psychometric properties. *Journal of cognitive psychotherapy*, 12(2), 163-172.